

Загальні умови волонтерської роботи з особами, які шукають захисту

Зміст

У цій основній інформації ми розглядаємо питання, які найчастіше виникають під час волонтерської діяльності. Вона не претендує на вичерпність, і не кожна порада підходить для всіх ситуацій.

1. Обов'язки та стандарти (Закони про правові послуги, захист даних тощо)
2. Права, страхування та винагорода
3. Поводження з агресивною поведінкою

1

Обов'язки та стандарти

Волонтерство характеризується тим, що воно є неоплачуваним і не підпадає під дію трудового законодавства або законодавства про службу. Всі домовленості щодо організації виконання завдань укладаються на добровільних засадах. Незважаючи на таку неприв'язаність, при цьому застосовуються стандарти, які частково базуються на чинному законодавстві або впливають з етичних зобов'язань стосовно тих, хто звертається за допомогою.

Консультавання осіб, які шукають захисту, та Закон про правові послуги

Деякі послуги можуть надаватися виключно фахівцями. Непрофесіоналам важливо знати свої межі, а також роз'яснювати їх тим, хто шукає захисту. Це стосується, зокрема, юридичних консультацій, які можуть надаватися лише фахівцями. Законодавство про надання притулку та перебування іноземців складається з великої кількості складних, взаємопов'язаних правових

ОСНОВНА ІНФОРМАЦІЯ

«Основна інформація для консультативної практики» є додатком до журналу Asylmagazin та/або буде опублікована в інтернеті.

Ця інформація перекладена кількома мовами. З усіма версіями можна ознайомитися на сайті asyl.net у розділі «Публікації».

Додаткову інформацію та посилання на численні інші – частково іншомовні – публікації можна знайти на сайті basiswissen.asyl.net (колишній fluechtlingshelfer.info).

положень, які неможливо повністю зрозуміти навіть після проходження одного навчального курсу. Волонтери можуть зробити цінний внесок у юридичне консультування в першу чергу тоді, якщо вони працюють разом з юристками, юристами та консультаційними центрами – наприклад, шляхом збору та підготовки важливої інформації для процедури надання притулку (історія переслідувань, інформація про країну тощо). Крім того, важливо, щоб волонтери проходили правову підготовку, аби вони могли інформувати шукачів притулку про процедуру надання притулку та допомагати їм уникати помилок при спілкуванні з органами влади. Незважаючи на це, пройдений курс не дає права

волонтерам надавати правову підтримку в процедурі надання притулку.

Однак, часто волонтерам доводиться відповідати на детальні запитання щодо індивідуальної процедури надання притулку або запитання, пов'язані з проживанням чи соціальним правом, наприклад, якщо в їхньому регіоні немає відповідного спеціалізованого консультаційного центру. Волонтери роз'яснюють листи від органів влади та дають поради, як діяти у конкретному випадку. Проте їм дозволено це робити лише за певних умов. Таким чином вони надають допомогу, яка підпадає під дію Закону про правові послуги (нім.: Rechtsdienstleistungsgesetz, RDG). Цей закон передбачає, що неспеціалісти в галузі права можуть надавати правову допомогу лише під керівництвом так званих висококваліфікованих юристів (нім.: Volljurist*innen), тобто осіб, які успішно здали другий юридичний державний екзамєн. Під терміном «керівництво» закон розуміє інструктаж та підвищення кваліфікації непрофесіоналів у відповідній галузі права, щоб вони могли самостійно працювати над типовими справами (§ 6 RDG). Регулярне підвищення кваліфікації є особливо важливим в області права надання притулку та перебування іноземців, оскільки закони, адміністративна практика та ситуація в країнах походження часто змінюються. Крім того, висококваліфіковані юристки та юристи повинні бути доступними для «участі у наданні правових послуг» у разі необхід-

ності (принаймні, шляхом надання відповідей на запитання, а в разі необхідності – і шляхом безпосереднього надання правових послуг). Недостатньо лише мати можливість час від часу звертатися до юристок та юристів за порадою; у розумінні закону супровід повинен мати інституціоналізовану форму. Волонтери, які надають консультації в описаному вище сенсі, повинні обговорити з організацією, під егідою якою вони діють, яким саме чином вони можуть виконати ці вимоги законодавства.

Юристки та юристи, до яких звертаються волонтери, повинні мати спеціалізацію у сфері права надання притулку та перебування іноземців. Тільки юристки та юристи, які володіють цими знаннями, можуть гідно представляти інтереси тих, хто шукає захисту, в цьому складному питанні.

Індивідуальні межі компетенції та стресостійкості

Часто існує невизначеність стосовно того, як боротися з психологічним стресом, який виник внаслідок пережитого досвіду війни, переслідувань та втечі. Існують роздаткові матеріали, які допомагають волонтерам справлятися з травмами, отримані шукачами захисту. Вони дають уявлення і рекомендації щодо дій у певних ситуаціях, але не можуть замінити компетенцію професіоналів.

Як правило, шукачів захисту слід дуже обережно розпитувати про причини біженства, і ніколи не чинити на них тиск, щоб вони розповіли про те, що вони тримали в таємниці з міркувань самозахисту. Якщо присутні ознаки травматичного досвіду з довготривалими наслідками, шукачам захисту слід вже на ранній стадії – також з огляду на процедуру надання притулку – надавати підтримку в пошуку фахівців з метою діагностики та, у разі необхідності, лікування.

Не в останню чергу повага до компетенції шукачів захисту встановлює межу волонтерської діяльності. Шукачі захисту потребують підтримки, оскільки вони перебувають в іншій країні і знаходяться в юридично складній ситуації; водночас, вони, як правило, приносять з собою великий життєвий досвід та повсякденну компетентність. В інтересах кожного говорити про проблеми, які можуть виникнути через різний

ПОРАДА

Нелегко визначити, де саме проходить межа між простим наданням інформації та наданням допомоги, яка підпадає під дію Закону про правові послуги. Тут існує багато сірих зон. Незалежно від того, чи можете Ви бути притягнуті до правової відповідальності, Ви повинні розуміти, що закон покликаний захистити людей від надання некваліфікованих або навіть неправдивих порад. Тому в будь-якому випадку переконайтеся, що на Вашому боці є професіонали, які забезпечать від помилок Вас і тих, кому Ви надаєте поради.

досвід і звички, однак це має відбуватися з повагою і не зводитися до повчань.

Через певний час багато волонтерів вичерпують свої ресурси. Особливо при роботі з людьми, які пережили багато страждань і живуть у великій невизначеності під час процедури надання притулку або перебувають у відчаї через те, що їм вже було відмовлено в наданні притулку, результатом може бути емоційний стрес і розчарування. Не завжди легко усвідомлювати власні межі. У таких ситуаціях волонтери можуть скористатися супервізією, як індивідуальною, так і груповою. Також існують безкоштовні послуги для невеликих груп.

Саморефлексія під час волонтерської діяльності

Навіть люди, які діють з добрими намірами, можуть відтворювати дискримінаційне ставлення та закріплювати структури виключення.

Саме тому важливо замислитися: чи ставитеся Ви до людей, яких супроводжуєте, як до незалежних, відповідальних людей, які краще знають, чого вони хочуть і чого потребують? Чи зміцнюєте Ви їхню власну здатність діяти, чи стаєте їх опікунами?

Поважайте право кожної людини приймати власні рішення, навіть якщо Ви вважаєте їх неправильними або не можете їх зрозуміти. Обговорюючи проблеми з біженцями, намагайтеся показати альтернативні варіанти дій та їх можливі наслідки, щоб людина могла прийняти зважене рішення. Уникайте намагання переконати людей прийняти те чи інше рішення.

Це також включає в себе сприйняття кожної особи як особистості, а не зведення її до характеристики «біженець» або до інших характеристик, таких як національність, релігія або «культура». Якщо біженці поведуться не так, як Ви очікували, це може бути пов'язано з тим, що вони мають інший досвід.

Семінари з самоаналізу волонтерської діяльності та міжкультурної компетентності пропонуються багатьма організаціями і можуть бути корисними в таких випадках.

ПОРАДИ

Поради щодо допомоги при подачі заяв та проходження процедури надання притулку

- Виконуйте завдання в парі або домовтесь підмінити один одного для забезпечення надійності. Дозвольте професіоналам супроводжувати Вас.
- Не забирайте оригінали документів у осіб, які шукають захисту. Зробіть копії документів і негайно поверніть оригінали (копії повинні надійно зберігатися, див. вставку на сторінці 4).
- Звертайте увагу на строки оскарження офіційних листів.
- Як правило, не можна подавати заяви або оскарження від імені інших осіб. Шукачі захисту повинні регулярно підписувати відповідні документи власноруч. Представництво в правових питаннях, особливо в суді, можуть здійснювати лише адвокатки та адвокати.
- Наполягайте на отриманні письмових повідомлень про схвалення або відмову (нім.: Bewilligungsbescheide та Ablehnungsbescheide відповідно) для того, щоб мати юридичну визначеність і, у разі необхідності, мати змогу подати заперечення (нім.: Widerspruch) або скористатися іншими засобами правового захисту.

Обов'язок піклування – обов'язковий характер

Навіть якщо підтримка є добровільною, вона має бути надійною для людей, які шукають захисту. Для забезпечення цього зобов'язання деякі ініціативи завжди використовують команду з двох-трьох волонтерів для виконання певного завдання, щоб вони у разі необхідності могли підмінити один одного.

У багатьох завданнях волонтери несуть «лише» моральну відповідальність, але не юридичну. Це стосується так званих «повсякденних послуг» відповідно до Цивільного кодексу Німеччини

(наприклад, полив квітів сусідів). Ситуація змінюється, якщо є очевидним, що на карту поставлені інтереси замовника – в даному випадку шукачів захисту – в рамках виконуваного завдання. Це включає в себе всі питання, пов'язані з наданням притулку та проживанням, а також, можливо, допомогу в інших питаннях (таких як, наприклад, соціальні виплати). У таких випадках законодавець виходить з того, що мова йде про «безоплатне ведення справ» (§§ 662 і далі BGB). Таким чином, правове регулювання чітко вказує на те, що це не просто послуга, а юридично зобов'язуюче взяття на себе відповідальності. Хоча навряд чи волонтерам доведеться відшкодувати збитки у разі упущень або помилок під час надання допомоги, вони все ж зобов'язані діяти сумлінно. Тим не менш, вони зобов'язані діяти обережно і, в разі необхідності, завчасно знахо-

дити додаткову інформацію, щоб уникнути помилкових оцінок.

Захист даних, конфіденційність та прозорість

Незалежно від того, чи проводять волонтери курси німецької мови, чи допомагають шукачам захисту звернутися до лікаря, подати будь-яку заяву або записати дітей до школи, вони завжди працюють з персональними даними. Несанкціоноване розкриття цих даних порушує права шукачів захисту. На волонтерів не поширюється професійний обов'язок зберігати конфіденційність, проте на них поширюється відповідний етичний обов'язок. Крім того, відповідно до Основного Закону Німеччини (нім.: Grundgesetz), кожна особа має право приймати

ПОРАДИ ТА ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ЩОДО ОСОБИСТИХ ПРАВ

- Документи, що містять персональну інформацію (протоколи розмов, копії офіційних листів, листування з адвокатами, медичні та шкільні документи тощо), повинні зберігатися таким чином, щоб доступ до них мали лише уповноважені особи. Якщо Ви хочете надіслати такі документи (наприклад, до консультаційного центру), слід робити це лише за згодою зацікавленої особи, анонімізовано та бажано за допомогою зашифрованої електронної пошти.
- Переклад як послуга часто надається співвітчизниками. Пам'ятайте, що процес мовного посередництва – це питання довіри. Біженці повинні самі вирішувати, кого їм залучати для перекладу. Переклад членами сім'ї або знайомими часто є проблематичним і стресовим, коли мова йде про особисті та інтимні питання. Якщо переклад через знайомих є неминучим, слід принаймні забезпечити дотримання захисту даних та конфіденційності.
- Для публікації фотографій та імен як біженців, так і інших волонтерів, потрібен їхній письмовий дозвіл, те саме стосується і передачі імен та фотографій засобом масової інформації. Дозвіл має бути «поінформованим» згідно з чинним прецедентним правом, тобто персональні дані та зображення, які будуть опубліковані, мають бути точно вказані, а мета та обсяг публікації мають бути впізнаваними та зрозумілими для зацікавлених осіб. У випадку неповнолітніх осіб для публікації зазвичай потрібна письмова згода опікуна (як правило, обох батьків).
- Робота з пресою під час незакінчених судових процесів (наприклад, через насильство з боку праворадикалів або у справах про надання притулку), обов'язково повинна бути заздалегідь обговорена з відповідальним адвокатом. Публічні заяви потерпілих можуть зробити недійсними заяви, зроблені ними раніше в органах виконавчої влади або під час судового розгляду. Спілки та ініціативи повинні надати всім своїм волонтерам пам'ятку про захист даних та особисту недоторканність і попросити їх підписати декларацію про відповідне зобов'язання.

рішення щодо передачі своїх особистих даних (право на інформаційне самовизначення). Визначальними для цього є Федеральний закон про захист даних (нім.: Bundesdatenschutzgesetz) та Загальне положення про захист даних (нім.: Datenschutz-Grundverordnung). Вони регулюють питання обробки персональних даних, таких як прізвище, релігія, стан здоров'я та біографічні дані. Зберігання, обробка та розголошення таких даних дозволяється лише за згодою відповідної особи. Незалежно від правових норм, захист довіри та особистих прав людей, які перебувають у дуже складній життєвій ситуації, є особливим етичним обов'язком. Захист даних також включає в себе забезпечення безпеки даних: документи, що містять персональну інформацію, повинні зберігатися в безпеці та бути захищеними від доступу до них сторонніх осіб.

Крім того, слід проявляти обережність при публікації імен або фотографій шукачів захисту, особливо в інтернеті та соціальних мережах. Таким чином, інформація може потрапити до людей, які можуть використати її на шкоду шукачам захисту. Так, деякі особи в країні походження шукача притулку можуть зробити висновок про певне ставлення або політичну позицію, наприклад, через його участь в певному заході. Тому цей аспект також слід обговорювати з шукачами захисту до публікації – так само, як і питання особистих прав, які необхідно враховувати у випадку публікації (див. вставку на сторінці 4).

Повага також включає в себе прозорість дій. Якщо волонтери виконують якісь дії, наприклад, розмовляють з керівництвом будинку, домовляються з лікарем або передають інформацію органам влади, вони повинні робити це тільки після узгодження з зацікавленими особами. Передача інформації іншим волонтерам, штатним співробітникам або навіть членам сім'ї також дозволена лише у тому випадку, якщо волонтерам було доручено відповідне завдання самими шукачами захисту і виконання цього завдання вимагає передачі обмеженого обсягу інформації. Шукачі захисту повинні бути в змозі постійно контролювати перебіг їхньої справи.

Службові довідки, обов'язки при роботі з неповнолітніми

Не лише громадські організації по роботі з неповнолітніми, а й керівництво розподільних центрів та закладів спільного проживання відпо-

відно до приписів закону зобов'язані вимагати від волонтерів, які під час своєї діяльності регулярно контактують з неповнолітніми, пред'явлення детальної довідки про несудимість (нім.: erweitertes Führungszeugnis). Її можна замовити в органах реєстрації громадян (нім.: Bürgeramt/Bürgerbüro), при цьому у разі наявності відповідного підтвердження від запитованої організації державне мито за видачу цієї довідки з волонтера не стягується. Шукачі захисту, які самі є волонтерами, також можуть отримати поліцейську довідку про несудимість (нім.: polizeiliches Führungszeugnis), але вона містить лише відомості про час, проведений у Німеччині. В якості альтернативи або на додаток до цього організації можуть використовувати письмові почесні заяви (афідевіти, нім.: eidesstaatliche Erklärung) або декларації про взяті на себе зобов'язання. Слід створити інформаційні пам'ятки та формуляри різними мовами для підтримки залучення самих шукачів захисту до діяльності в цій сфері.

У певних випадках також вимагається довідка про проходження інструктажу відповідно до Закону про захист від інфекцій (нім.: Bescheinigung über eine Belehrung nach dem Infektionsschutzgesetz). Інструктаж проводиться у відділі охорони здоров'я або в режимі онлайн. Це стосується волонтерської роботи в проектах громадського харчування або приготування їжі, якщо вони підпадають під категорію «громадське харчування». Офіційний медичний огляд більше не потрібний.

У роботі з дітьми важливо поважати роль осіб, які здійснюють догляд за ними, таких як батьки або опікуни. Надання батькам чогось, що призначене для їхніх дітей (наприклад, іграшок), посилює роль батьків як вихователів. Не наближайтесь до дітей і не торкайтесь їх без дозволу батьків.

Якщо волонтери супроводжують дітей та підлітків-біженців під час купання, деякі організації вимагають наявності значка рятувальника, який можна отримати, наприклад, у DLRG або DRK-Wasserwacht. Закон цього не вимагає, однак, оскільки неповнолітні перебувають під наглядом волонтерів, то для всіх причетних буде приємним усвідомлювати, що наглядач вміє не лише плавати, але й зможе у разі необхідності врятувати їх у надзвичайній ситуації. У будь-якому випадку батьки мають надати письмовий дозвіл на відвідування басейну їх дитиною.

Якщо батьки передають свої обов'язки з нагляду за дитиною іншим особам, наприклад, під час екскурсії, це не мусить обов'язково бути узгоджено офіційно, зазвичай достатньо згоди батьків на участь їхньої дитини у відповідному заході. Однак, особливо у випадку довготривалих заходів та заходів з особливими пунктами програми, все ж таки рекомендується попросити батьків зареєструватися, одночасно з чим можна отримати письмову заяву про згоду на особливі заходи (наприклад, екскурсія на воді, участь в інших спортивних заходах, відвідування кінотеатру).

2

Права, страхування та винагорода

Доступ до житла

Нерідко волонтерам відмовляють у доступі до місць колективного проживання біженців. Однак, якщо вони діють від імені визнаної неурядової організації (благодійної організації, церкви, ради у справах біженців тощо), їм може бути відмовлено у доступі лише у виняткових випадках. Загалом, мешканки та мешканці притулків мають право самостійно вирішувати, чи бажають вони приймати відвідувачів і кого саме. Повна заборона на відвідування або ночівлю гостей має місце на практиці, проте є дуже сумнівною з правової точки зору.

Обов'язок повідомляти роботодавця та право на відпустку

Коли волонтери беруться виконувати завдання з визначеною обов'язковою кількістю годин, вони здійснюють додаткову діяльність (нім.: *Nebentätigkeit*). Можливо, їм також доведеться повідомити про це за місцем роботи, якщо трудовим або колективним договором передбачено відповідний обов'язок. Волонтерство може бути заборонено роботодавцем лише в тому випадку, якщо воно завдає шкоди репутації компанії, суперечить інтересам компанії або якщо обсяг роботи за сумісництвом погіршує результати діяльності за основним місцем роботи. Останнє зазвичай має місце в тому випадку, якщо з урахуванням основного місця роботи особа відпрацьовує більше 48 годин на тиждень.

Деякі компанії на добровільних засадах запровадили «соціальні дні» (*social days*), коли працівникам надається один вихідний день для виконання суспільно корисної роботи. Однак, права на відгул або спеціальну відпустку для виконання суспільно корисних робіт законом не передбачено. Особливі правила існують для волонтерства у сфері роботи з дітьми та молоддю. У багатьох федеральних землях волонтери можуть отримати відгул на роботі з метою догляду за неповнолітніми, наприклад, у таборах відпочинку – принаймні, за умови волонтерства при визнаних організаціях; ці організації також можуть надати більш детальну інформацію на цю тему. За певних обставин для підвищення кваліфікації можна оформити навчальну відпустку. Зазвичай в анонсі заходу зазначається, чи існує така можливість.

Страхування

Існують різні способи застрахувати себе від шкоди, яка може виникнути під час волонтерської діяльності. Якщо волонтери діють при благодійній організації, об'єднанні або церковній громаді, вони за законом автоматично застраховані від нещасних випадків у Об'єднанні страхування відповідальності роботодавця у сфері охорони здоров'я та соціального забезпечення (нім.: *Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege, BGW*) без необхідності сплачувати внески або подавати окрему заяву. Страхування від нещасних випадків (нім.: *Unfallversicherung*) покриває шкоду, заподіяну здоров'ю самих волонтерів, але не покриває шкоду, заподіяну волонтерами іншим особам, для цього потрібне окреме страхування відповідальності (нім.: *Haftpflichtversicherung*). Багато спілок та об'єднань уклали договори страхування відповідальності, які покривають шкоду, випадково заподіяну волонтерами під час їхньої діяльності, за винятком діяльності правління організації. Крім того, спілки можуть додатково застрахувати поїздки волонтерів на їхніх приватних автомобілях додатковим автострахуванням.

Для волонтерів в ініціативах та проектах, які не мають власної юридичної форми, федеральні землі тепер забезпечують «страхування волонтерів», яке є безкоштовним і не вимагає подачі окремої заяви. Воно завжди покриває ризики нещасних випадків, за винятком пошкодження приватних автомобілів. Крім того деякі феде-

Зведена таблиця: Юридично можливі комбінації різних видів діяльності при одній організації з використанням верхніх лімітів та надбавок – за умови виконання відповідних передумов

Основна трудова діяльність	Як правило, лише один вид				
Незначна зайнятість (до 520 € на місяць)	Недопустимо	Максимально допустима сума: суми виплат складаються			
Неоподатковувана виплата інструктору (до 3.000 € на рік)	Допустимо лише у випадку різних завдань	Допустимо, якщо загальна сума не перевищує 770 € на місяць	Допустимо, якщо загальна сума не перевищує 3.000 €		
Винагорода за волонтерство (до 840 € на рік)	Допустимо	Допустимо	Недопустимо, за винятком різних видів діяльності	Максимально допустима сума: суми виплат складаються	
Робота за гонорар	Критично	Критично	Допустимо	Допустимо	Допустимо
Комбінація допустима?	Основна трудова діяльність	Незначна зайнятість (до 520 € на місяць)	Неоподатковувана виплата інструктору (до 3.000 € на рік)	Винагорода за волонтерство (до 840 € на рік)	Робота за гонорар

Джерело: Caritasverband der Diözese Rottenburg-Stuttgart e.V., *Ehrenamt trifft Geld*, Juni 2014 (Оновлено, станом на 2022 рік).

ральні землі також страхують і ризики відповідальності перед третіми особами.

У випадку коли шукачі захисту завдають шкоди майну волонтерів, страхування може бути проблематичним, оскільки шукачі захисту часто не в змозі самостійно компенсувати збитки. Муніципалітети можуть укласти договір колективної приватної відповідальності для шукачів захисту, які проживають на їхній території, однак такий підхід поки що є винятком. Страхове покриття, що пропонується приватними страховиками для таких випадків, має лише обмежений обсяг дії. Це пов'язано з тим, що страхова компанія відшкодує шкоду лише після того, як суд встановить, що виконавче провадження щодо особи, яка завдала шкоди, було безрезультатним. Однак, дуже мало людей, ймовірно, ініціюватимуть виконавче провадження проти людей, яким вони намагаються допомогти.

Відшкодування та форми винагороди

Якщо в результаті виконання зобов'язання виникають витрати, вони можуть бути відшкодо-

вані установами. Як правило, для цього необхідно надати докази цих витрат. Втрата заробітку або часу також може бути відшкодована, в такому випадку мова йде про компенсацію витрат (нім.: Aufwandsentschädigung), яка вважається доходом. З метою заохочення волонтерства державою передбачені податкові пільги, а саме: звільнення від оподаткування та внесків соціального страхування паушальної суми виплат за волонтерство (нім.: Ehrenamtszuschuss) та надбавки інструктора (нім.: Übungsleiterfreibetrag). Паушальну суму за волонтерство в розмірі не більше 840 євро на рік можуть виплачувати державні установи, а також організації, які визнані неприбутковими, або церковні організації. З іншого боку, надбавка інструктора у розмірі до 3.000 євро на рік може бути виплачена лише за певні види діяльності такі як інструктаж, певні види художньої діяльності та викладання.

При отриманні допомоги по безробіттю або соціальних виплат паушальна сума виплат за волонтерство і надбавка інструктора, як правило, не беруться до уваги, принаймні до верхньої межі 250 євро на місяць. Для біженців, які отримують допомогу відповідно до Закону про допомогу шука-

чам притулку (нім.: Asylbewerberleistungsgesetz), дохід, отриманий від волонтерської роботи, в розмірі до 250 євро на місяць також не береться до уваги. Загалом, слід зазначити, що кожна особа, яка отримує соціальні виплати, зобов'язана звітувати перед відповідним органом соціального захисту населення про отримані доходи, зокрема і у вигляді компенсацій витрат.

Поєднання різних форм зайнятості у одного й того самого роботодавця можливе за певних умов, однак ця можливість не повинна використовуватися для заміни постійної роботи низькооплачуваною, напівволонтерською діяльністю. Винагорода також ставить під сумнів неприбутковість волонтерства.

Загалом особи, які працюють в організаціях на умовах повної зайнятості, не можуть також отримувати виплати як інструктору або паушальну суму виплат за волонтерство в тій же сфері діяльності та у того ж роботодавця. Для всіх інших застосовується наступне правило: діяльність, за яку сплачуються кошти як інструктору або паушальна сума за волонтерство, повинна бути другою, тобто «робочий час» такої діяльності не повинен перевищувати однієї третини порівнянної оплачуваної діяльності на умовах повного робочого дня (тобто, як правило, 13 годин на тиждень).

3

Поводження з агресивною поведінкою

Волонтери часто стикаються з проблемою, як боротися з правим екстремізмом та расизмом. Агресивна поведінка та напади можуть бути спрямовані безпосередньо проти волонтерів, але частіше вони спрямовані проти людей, які шукають захисту. У цьому випадку завданням волонтерів може бути підтримка постраждалих, демонстрація солідарності, в тому числі і назовні (наприклад, за допомогою роботи з пресою та зв'язків з громадськістю або гучних кампаній) і підказки шукачам захисту стосовно можливих варіантів дій. Однак, це завжди залежить від побажань людей, яких це стосується.

Біженці також мають бути поінформовані про те, що в усіх федеральних землях існують консультаційні центри для постраждалих, які за необхідності надають консультації на місці. Багато

біженців стикаються з расистською ворожістю і нападами, часто в таких великих масштабах, що деякі з них покійно сприймають расизм, з яким вони стикаються, як норму. Тому важливо інформувати людей про те, що існують структури підтримки на випадок расистської ворожнечі та нападів, і що біженці мають право скористатися цією допомогою.

Кожен, хто став жертвою конкретної загрози або нападу, може звернутися за професійною підтримкою до незалежного та позапартійного консультаційного центру. У всіх федеральних землях існують консультаційні центри для осіб, які зазнали погроз або постраждали від нападів на расовому ґрунті. Центри є незалежними, працюють конфіденційно (за бажанням – анонімно), їх співробітники є багатомовними (за необхідності – з залученням перекладача) та виїжджають за місцем проживання особи, яка звертається за консультацією, або у вибране нею місце.

Консультації є доцільним у багатьох аспектах, серед іншого тому, що жертви злочинів на ґрунті расизму чи правого радикалізму, на жаль, знову і знову повідомляють про те, що поліція не сприймає їх серйозно, і тому що звернення до поліції часто недостатньо для пом'якшення психосоціальних наслідків нападів чи погроз. Консультації може бути корисним ще й тому, що жертви насильства на ґрунті расизму можуть мати можливість отримати «допомогу у скрутному становищі» – екстренну допомогу від держави для жертв екстремістських нападів. У Берліні та Бранденбурзі жертвам насильства на ґрунті расизму, які наразі зобов'язані покинути територію Німеччини, навіть може бути надано право на подальше перебування.

Протидія погрозам та підбурюванню в соціальних мережах

Кожен, хто адмініструє канали або групи солідарності з біженцями в соціальних мережах, швидко стикається з великою кількістю коментарів, які можуть стосуватися кримінального права, таких як образи, погрози, заклики до насильства або підбурювальні висловлювання. Такі коментарі слід швидко зберігати у вигляді скріншоту, після чого одразу видаляти, ще краще – про них слід повідомляти адміністрації відповідної соціальної мережі (Facebook, Twitter тощо), а також поліції. Навіть якщо шанси на успіх, як правило, вкрай низькі, важливо переконатися, що керів-

ництво соціальних мереж, а також поліцейська статистика не ігноруватимуть так легко масові підбурювання.

IMPRESSUM

Basisinformationen für die Beratungspraxis Nr.4:
Rahmenbedingungen des freiwilligen Engagements
für Schutzsuchende

Autorin der Erstauflage: Beate Selders

Überarbeitung: Seán McGinley

Herausgeber: Informationsverbund Asyl und Migration
e. V., Greifswalder Straße 4, 10405 Berlin
3. überarbeitete Auflage, Dezember 2023

Träger des Informationsverbunds Asyl und Migration:

Diakonie

PRO ASYL
DER EINZELFALL ZÄHLT.

in Kooperation mit:

UNHCR
The UN Refugee Agency

Gefördert vom:

Bundesministerium
für Familie, Senioren, Frauen
und Jugend